

Oma ametite kaudu tegeleb Euroopa Liit mitmesuguste nii naiste kui ka meeste igapäevaelu mõjutavate küsimustega, näiteks toiduohutuse, transpordi, soolise võrdõiguslikkuse ja paljude muude teemadega.

Iga ametit juhivad haldusnõukogu, mis vastutab selle eest, et amet täidab oma volitusi. Haldusnõukogu liikmed esindavad tavaliselt liikmesriike, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamenti või teisi Euroopa Liidu ameteid.

Euroopa Liit on võtnud kohustuse edendada soolist võrdõiguslikkust otsustamisel, aga Euroopa Liidu ametite haldusnõukogud on soolisest tasakaalust kaugel. Haldusnõukogudest ainult kolmandiku eesistujaks on naine ning liikmete seas on naiste osakaal veel väiksem.

Haldusnõukogude liikmeid nimetavad peamiselt liikmesriigid, vähem Euroopa Komisjon ja Euroopa Parlament.

2015. aastal oli liikmesriikide nimetatud haldusnõukogude liikmeist naisi ainult 30%. Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi nimetatud liikmeist oli naisi vastavalt 26% ja 40%.

Soolise võrdõiguslikkuse seletussõnastik ja tesaurus

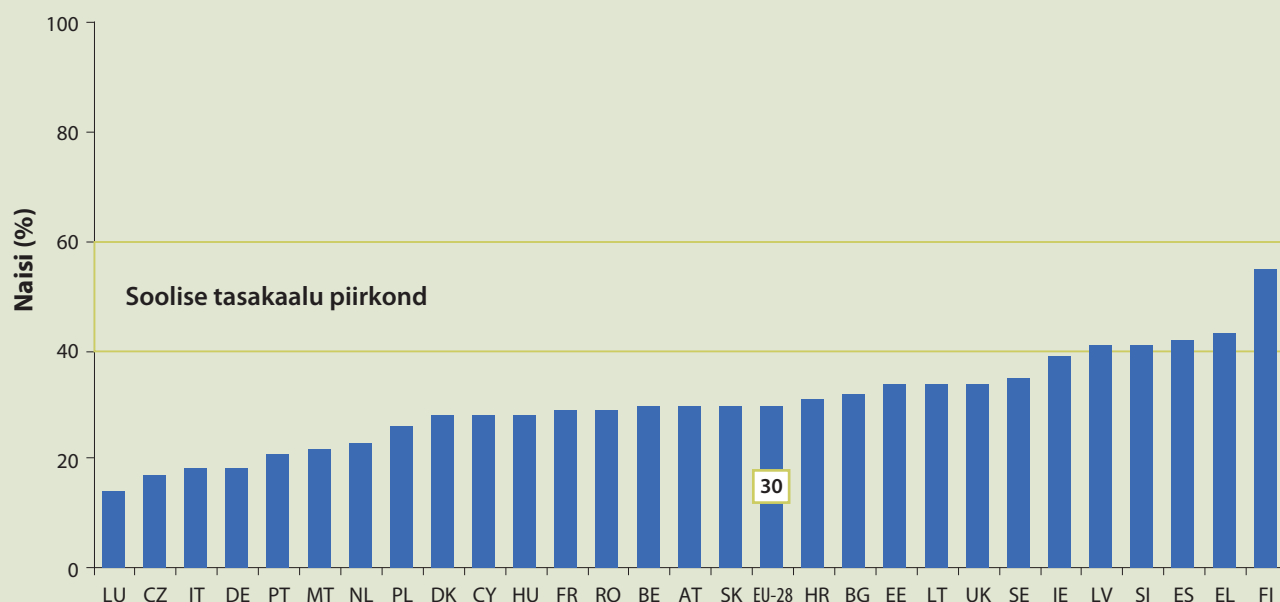
Võrdõiguslikkuse lävend

Naiste ja meeste võrdse osaluse eesmärgi saavutamiseks peetakse vajalikuks tavaliselt 50/50 osalusmäära. Euroopa Nõukogu peab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse lävendiks 40% miinimumosalust.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

Joonis 1. Liikmesriikidest haldusnõukogudesse määratud naised

Naistippjuhtide arv Euroopa Liidu ametites väheneb

Vastukaaluks naiste varieeruvale, kuid üldiselt suurenevale osakaalule haldusnõukogu juhina suurenes naistippjuhtide arv Euroopa Liidu ametites aastail 2003–2009 ja oli 2009. aastal 29% (kuus tippjuhti 21st). Osakaal hakkas edasi siiski vähenema: 2014. aastal oli tippjuhtidest naisi 16%¹.

Ajakohane teave soolise tasakaalu muutumise kohta Euroopa Liidu asutustes otsustamisel on EIGE soostatistika andmebaasis. Andmeid saab otsida punktist „Naised ja mehed otsuste tegemisel“.

Aastatel 2011–2012 suurenes Euroopa Liidu ametite arv 24-lt 37-le ning sellest ajast hakkas naiste positsioon tippametikohtadel nõrgenema, sest uutele ametikohtadele asusid valdavalt mehed.

Soolise tasakaalu sätted toimivad

2015. aastal olid ainult enam kui veerandil Euroopa Liidu ametitest (kümnel 39st) soolise tasakaalu sätted asutamismääruses või lisati need sinna hiljem. EIGE uurimistulemuste kohaselt on soolise tasakaalu sätetega ametites haldusnõukogudes keskmiselt rohkem naisi. Soolise tasakaalu on saavutanud sellised sätted kehtestanud ametitest 30% ja säteteta ametitest 18%.

Ametid, mille haldusnõukogus on sooline tasakaal:

- Eurofound, ETF, FRA (soolise tasakaalu sätted on olemas);
- CPVO, ECDC, ECHA, OHIM, CdT (soolise tasakaalu sätteid ei ole).

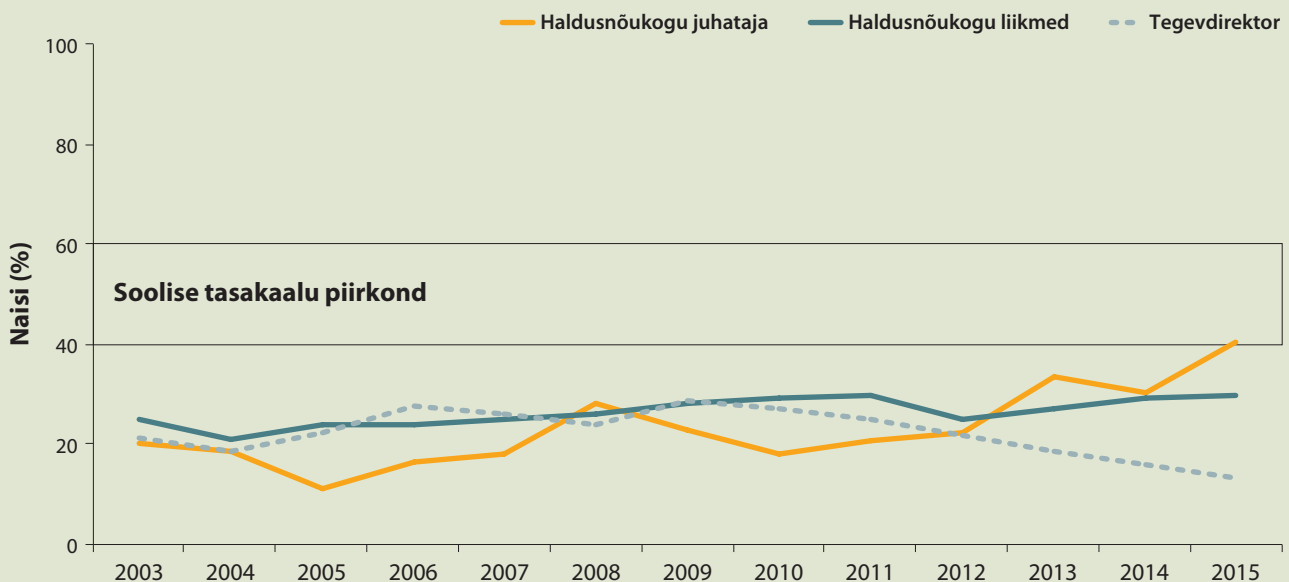
EIGE lisateave

Soostatistika andmebaasis on võimuküsimuste ja otsuste tegemise värskemad andmed riikide ja ELi tasandil. Andmeid saab võrrelda liikmesriigiti.

¹ 2014. aastal juhtis kuut ametit 38st naine:

Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur (EU-OSHA), Euroopa Kaitseagentuur (EDA), Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE), Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA), Euroopa Koolitusfond (ETF), Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus (CdT).

Joonis 2. Naiste osakaal juhtival ametikohal Euroopa Liidu ametites aastate lõikes

Soolist tasakaalu haldusnõukogudes võivad aidata parandada ametite õigusdokumentides kehtestatud soolise tasakaalu sätted. See kehtib eriti selliste sektorite ametite kohta, kus soolise segregatsiooni tõttu on sooline ebavõrdsus suur (nt pangandus, transport, kaitse).

Edulugu

Euroopa Väärtpaperiturujärelevalve (EMSA) asutamismääruses puudusid soolise tasakaalu sätted ning asutamise ajal ei olnud haldusnõukogus ühtki naisliiget. Sätted lisati asutamismäärusesse aga hiljem koos muudatustega ning aastail 2003–2014 kasvas naisliikmete arv 12% võrra.

Sooline segregatsioon püsib

Võrreldes naiste keskmise osakaaluga (29%) on naiste osakaal suurem sotsiaal-kultuuriliste ülesannetega ametite haldusnõukogudes (45%). Sooliselt tasakaalus esindatuse saavutamine on eriti raske valdkondades, kus elukutsete segregatsioon on tavaline, näiteks taristu, pangandus ja rahandus ning julgeolek ja kaitse.

Sellist segregatsiooni kajastab selgesti meeste enamus Euroopa ametite haldusnõukogudes, näiteks Euroopa järelevalveametites, Euroopa reguleerivate ametites ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika ametites, sest haldusnõukogu liikmeks saavad automaatselt ametnikud, kes on liikmesriigi või Euroopa Liidu tasandil teatud ametikohtadel.

Euroopa Liidu ametite sooline segregatsioon sarnaneb olukorraga riikide ministeeriumides, kus mehed domineerivad riigi põhifunktsioonidega seotud ministrina, näiteks kaitse-, justiits- ja välisministrina, ning naiste osakaal on suurem enamasti sotsiaal-kultuuriliste ülesannetega ministeeriumides, näiteks haridus-, tervishoiu- ja kultuuriministeeriumides.

2014. aastal oli Euroopa Liidu 38 ametist vaid kuue juhiks naine.

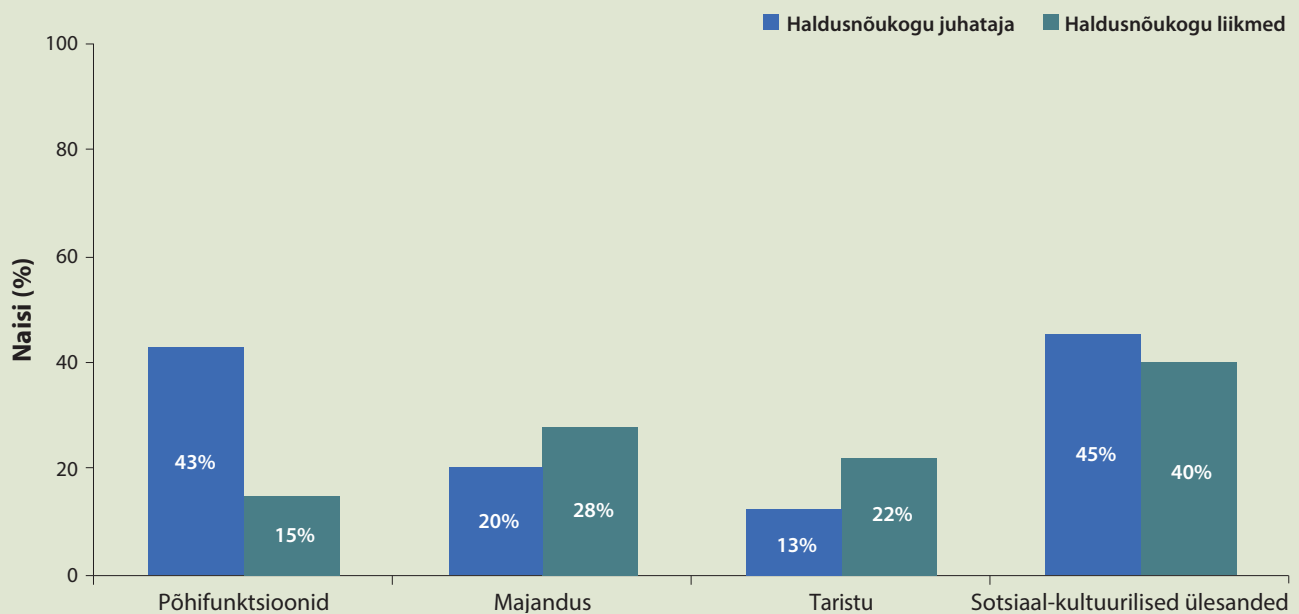
Kohustus edendada soolist võrdõiguslikkust

Euroopa Komisjon avaldab strateegilise kohustusega soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks aastatel 2016–2019 toetust eesmärgile edendada soolist võrdõiguslikkust otsustamisel.

Ühtlasi soovib komisjon parandada komisjonisest soolist tasakaalu: eesmärk on, et komisjoni komiteedes ja eksperdirühmades peab ühest soost liikmeid olema 40%.

Euroopa Parlament on korduvalt kutsunud liikmesriike üles suurendama naiste esindatust otsustusorganites. Parlament palus komisjonil teha õigusakti ja kvootide ettepanek, et suurendada naiste esindatust ettevõtete juhtorganites 2020. aastaks 40%-ni.

Joonis 3. Naised ELi ametite haldusnõukogudes BEIS-tüpoloogia järgi, 2015

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) on soolise võrdõiguslikkuse Euroopa Liidu teadmuskeskus. EIGE toetab poliitikakujundajaid ja kõiki asjaomaseid asutusi nende tegevuses muuta sooline võrdõiguslikkus kõigi eurooplaste jaoks tegelikkuseks, pakkudes eriteadmisi ning võrreldavaid ja usaldusväärseid andmeid Euroopa soolise võrdõiguslikkuse kohta.

Lisateave:

<http://eige.europa.eu>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
 +370 52157444

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)
 Gedimino pr. 16
 LT-01103 Vilnius
 LEEDU

Paper: MH-02-16-054-ET-C 978-92-9493-126-9 10.2839/03585
 PDF: MH-02-16-054-ET-N 978-92-9493-111-5 10.2839/70932